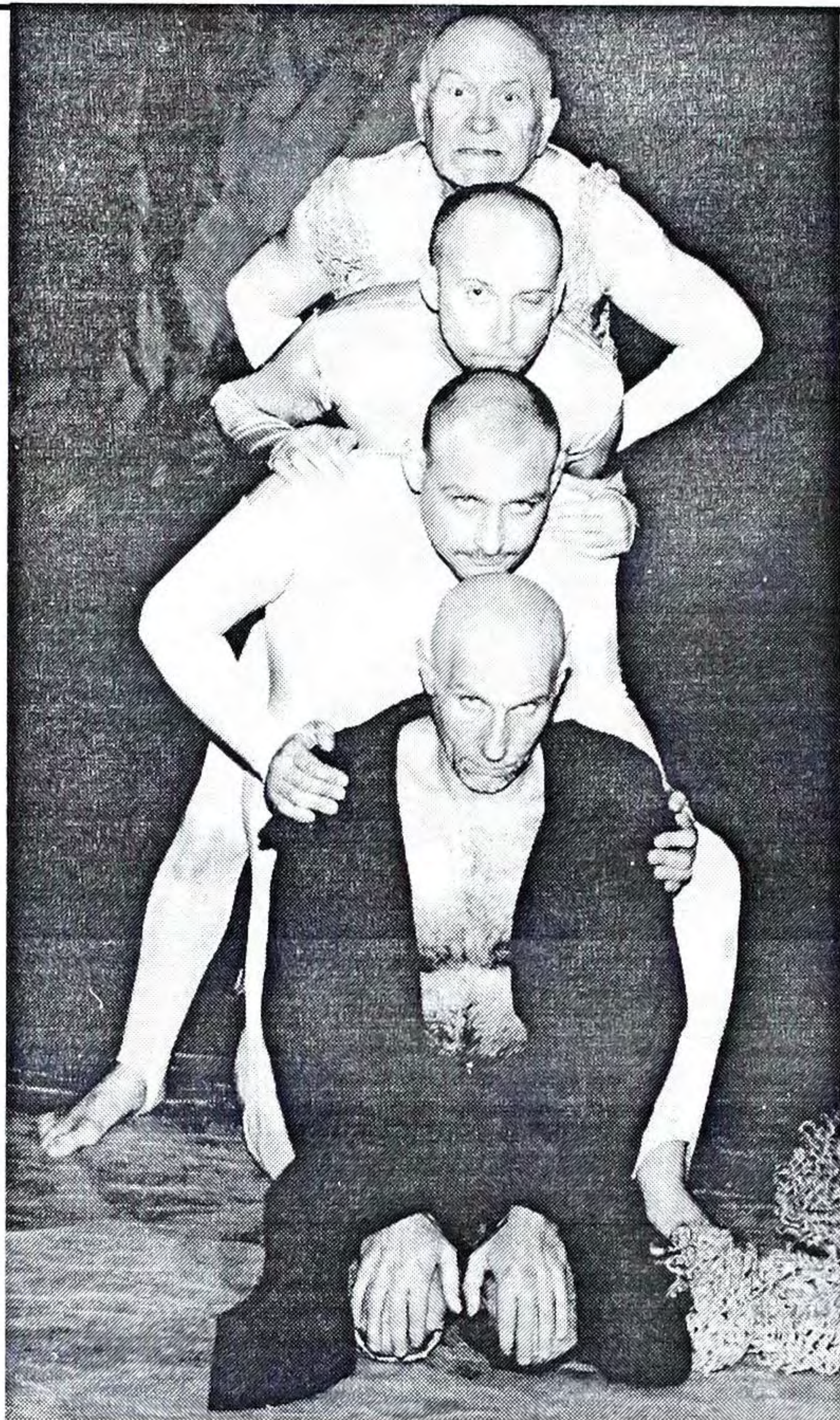

“Херсонеські ігри, 1997,”

Сцена з вистави "Дорога в Дамаск".
Режисер Я.Федоришин.
Львівський театр "Воскресіння".

Сцена з вистави "Історія про щастя і біду та кохання
у саду". Режисер А.Бакіров.
Чернігівський музично-драматичний театр.

Театральний фестиваль “Херсонеські ігри” відбувається вшосте. На перших порах він проводився кожного року, але з погіршенням економічної ситуації “в ігри грають” раз на два роки. Свого часу фестиваль проходив під гаслом “Молодий театр”, збирав цікавих особистостей, яких приваблює експеримент і творчий пошук. Запрошувалися театральні колективи з України, з країн СНД, Польщі, Болгарії, Румунії... Програма пропонувала не тільки театральні вистави, а й цікаву кінопрограму, художні виставки, творчі зустрічі...

Утворений театральний проект має статус фестивалю країн Чорноморської конвенції, до якої входить 11 держав, але “Херсонеські ігри” цього року носили, скажімо так, українсько-білоруський характер. У програмі були роботи 9 театрів: Київського Молодого, Мінського Малого, Донецького російського драматичного театру з Маріуполя, Львівського театру “Воскресіння”, Чернігівського музично-драматичного, Харківського імені Л.Курбаса, Кримсько-татарського з Сімферополя, Севастопольського для дітей та молоді на Великій Морській та, звичайно, господаря фестивалю - Севастопольського російського драматичного театру імені А.В.Луначарського.

Фестиваль тривав 8 днів (з 12 по 19 липня) і впродовж цього часу було показано 15 вистав. Під яким гаслом зібрані саме ці вистави, з'ясувати важко. Але, як повідомили організатори (директор “Херсонеських ігор” - голова Управління культури Севастопольської міськадміністрації О.Рудомьотов), метою було показати, що зараз відбувається в українській периферії. І, на їх думку, в межах можливостей (а на “Херсонеські ігри'97” асигнували 45 тисяч гривень) це було зроблено.

Враження від вистав суперечливі. Ніяких номінацій, крім призу глядацьких симпатій, не було; вистави розподілились на дві категорії: ті, що наробили великого розголосу (“Дорога в Дамаск” Львівського театру “Воскресіння”, “Історія про щастя і біду та кохання у саду” Чернігівського театру, “Я - Фейербах!” Київського Молодого театру, “Макбет” Кримсько-татарського театру) і ті, що пройшли непомітно.

У спектаклі “Дорога в Дамаск” (режисер Я.Федоришин, художник А.Лобанов) домінує складна знакова система, яка змушує думати. І тому вистава розрахована на підготовленого глядача. Але коли починаєш розкривати для себе ці семіотичні знаки, виникає відчуття, наче читаєш стародавні писемна, що зберігалися протягом століть. Дорога в Дамаск - це дорога життя, важка і виснажлива дорога до себе... Ти відчуваєш тремтіння і глибоку повагу перед величчю та силою Часу, що керує душею людини.

В "Історії про щастя і біду та кохання у саду" (режисер А.Бакіров, художник Л.Ковальчук) із самого початку задані умови гри балаганного театру, який дозволяє вести відкритий діалог з глядачем, передбачає імпровізацію, надає акторові можливості самостійно, на правах театральної маски, жити у просторі вистави.

Приз глядацьких симпатій одержав Мінський Малий театр за виставу режисера А.Литвинова за п'єсою Ж.Грюнберга. На єврейську тему сьогодні мода. Прикро, але у виставі вона відтворюється тільки за допомогою відомих єврейських мелодій та інтонаційних акцентів, які в уявленні про єврейську націю вже стали штампами. Актори потонули у побутових подробицях життя, тому зникла масштабність проблем, поставлених у спектаклі.

Яскравою подією фестивалю можна назвати виставу "Макбет" за п'єсою В.Шекспіра Кримсько-татарського театру (режисер А.Аносов). Це потік південного темпераменту, різкої рваної пластики, захоплюючої гри. Через внутрішню трагедію людини виникає національна трагедія. До речі, театр з цією виставою запросили на Шекспірівський фестиваль до Единбурга.

Заслуговує на увагу вистава С.Пасічника "Маклена Граса" за п'єсою М.Куліша Харківського театру ім.Л.Курбаса. Вистава порушує проблеми безправності людини у житті, її безсилля перед соціальними та політичними змінами. Знівечена доля знищує людську особистість.

Треба зазначити, що аж сім вистав запропонував Севастопольський театр для дітей та молоді на Великій Морській (ТВМ). Адже замість колишнього дитячого фестивалю "Херсонеські іграшки", що відбувався у межах "дорослого", ТВМ провів своєрідний "фестиваль одного театру". Місту пощастило, що воно має такий дитячий театр. Хоча він нікому не потрібен, звичайно, крім глядачів. Тому, на жаль, фантазія митців працює у межах наявних коштів та можливостей театру, а не на території творчій...

Прикро, але сьогодні відбувається поступова деградація фестивалю. Складається враження, що цікава у минулому театральна акція здійснюється формально. І справа не тільки у коштах, які було виділено за 4 дні до початку. Проблема в тому, що втрачено творче обличчя фестивалю, відсутня його концепція. Зараз фестиваль існує не як художній проект, а як невинуватна реалізація залучених коштів. Відбір вистав носить скоріше випадковий характер. На фестивалі відсутні будь-які номінації, хоча у перші роки вони були. Звичайно, фестиваль як театральна акція не завжди передбачає конкурс. Але "зустріч митців" - це не тільки спілкування, а й спостереження процесу, його фіксація та детальний аналіз. І тому підсумовувати теж потрібно, бодай для того, щоб знати, куди рухатись далі. З цього приводу може виникнути запитання: а чи потрібний фестиваль місту? Гадаю, що так. Справа в тому, що "Херсонеські ігри" були унікальною можливістю заповнити той інформаційний вакуум, який існує в Криму. А він існує, і особливо у театральній сфері. І справа не в кількості театрів, а в професійному рівні вистав. Просто неможливо повноцінно розвиватись, коли "варішся у власному соку". "Заїжджі гастролери" теж не врятують ситуацію - переважна більшість їхніх вистав носить комерційний характер. А недугою "касових п'єс" кримські театри й самі хворі. "Херсонеські ігри" для кримчан були єдиною можливістю "нікуди не їздити, але багато подивитись", відкрити для себе нове і невідоме... Та, на жаль, театральних відкриттів та несподіванок цього року було дуже мало.

*Любов Суботіна.
Севастополь, 1997.*

Нові надходження до бібліотек: КНИГИ З ТЕАТРУ І КІНО. *Центральна Наукова Бібліотека.*

Коломієць Р. Франківці. - К., 1995. - 305 с.

Книга змальовує 75-літній шлях Національного театру імені Івана Франка. Автор намагався досягнути цієї історії в таких аспектах: театр і час, митець і влада, душа і сцена, - тобто уявляючи індивідуальну долю актора і загальнотеатральний поступ як суперечливий рух за течією часу і водночас - опір обставинам.

Руснак В. Театр срібної землі. Закарпатський обласний український музично-драматичний театр на півстолітньому рубежі. - Ужгород: Карпати, 1996. - 184 с.

Книга заслуженого працівника культури України, багаторічного директора Закарпатського обласного українського музично-драматичного театру (1970-1990), нині президента Асоціації "ІНТЕРАРТ" Василя Руснака є першою спробою оглянути півстолітню історію повоєнного українського театру на Закарпатті (1946-1996). Робота ілюстрована цікавими фотоматеріалами, які сьогодні є архівною рідкістю. Розрахована на широке коло читачів, які цікавляться культурою Закарпатського краю взагалі і театральним мистецтвом зокрема.

Софронова Л.А. Старинный украинский театр. - М.: РОССПЭН, 1996. - 352 с., іл.

У книзі досліджується український театр XVII-XVIII століть, що знаходився на перетині таких культурних меж, як світське - сакральне, бароко - середні віки, католицизм-православ'я. В історії театру - як змальовує автор - чітко виражена суть тих процесів, котрі протікали в історії культури східної гілки слов'янських народів у епоху бароко. Через призму ритуальної природи українського театру в книзі розглядається місце актора на сцені, функції предметів і речей, ознаки сценічного простору та часу.

Хайнцельмайер А. Ким Бейсінджер в кино и в жизни. Пер. з нім. - М.: Панорама, 1996. - 208 с. іл. - (Серія "Мир кино").

Цікава, безпосередня розповідь про блискуче життя і кар'єру всесвітньовідомої зірки 90-х років Кім Бейсінджер, чий фотографії прикрашали сторінки найпопулярніших журналів, про кіноактрису, краса і талант котрої зачаровує сучасних глядачів.

Scott Siegel and Barbara Siegel. The encyclopedia of Hollywood. - New York: Aron Books, 1990. - 500 ст., іл.

Голлівуд від А до Я, понад сто різноманітних історій: життя кіноакторів, створення фільмів, закулісні чутки, анекдоти, а також близько ста п'ятдесяти оригінальних фотографій. Книга містить унікальні розповіді про американську кіноіндустрію, що визнана кращою в світі.

Blak G.D. Hollywood censored morality codes, catholics, and the movies. - Cambridge: Cambridge University Press, 1994. - 336 ст., іл.

Книга розповідає про голлівудську цензуру, яка строго редагувала зміст сотень фільмів: комедій, драм, кінокартин соціального змісту, поширюючи таким чином консервативну політику. Священниками та мирянами було написано спеціальний Виробничий Кодекс, який вимагав, щоб кінофільми акцентували увагу на моральній поведінці, повазі до уряду та дотриманні християнських чеснот.

Kuhn A. Women's pictures. Feminism and Cinema. - Second Ed. - London: Verso, 1994. - 285., іл.

Жінки і кіно. Фемінізм і теорія фільмів. Ось коло проблем, окреслених у книзі.

Підготувала Галина Соловій